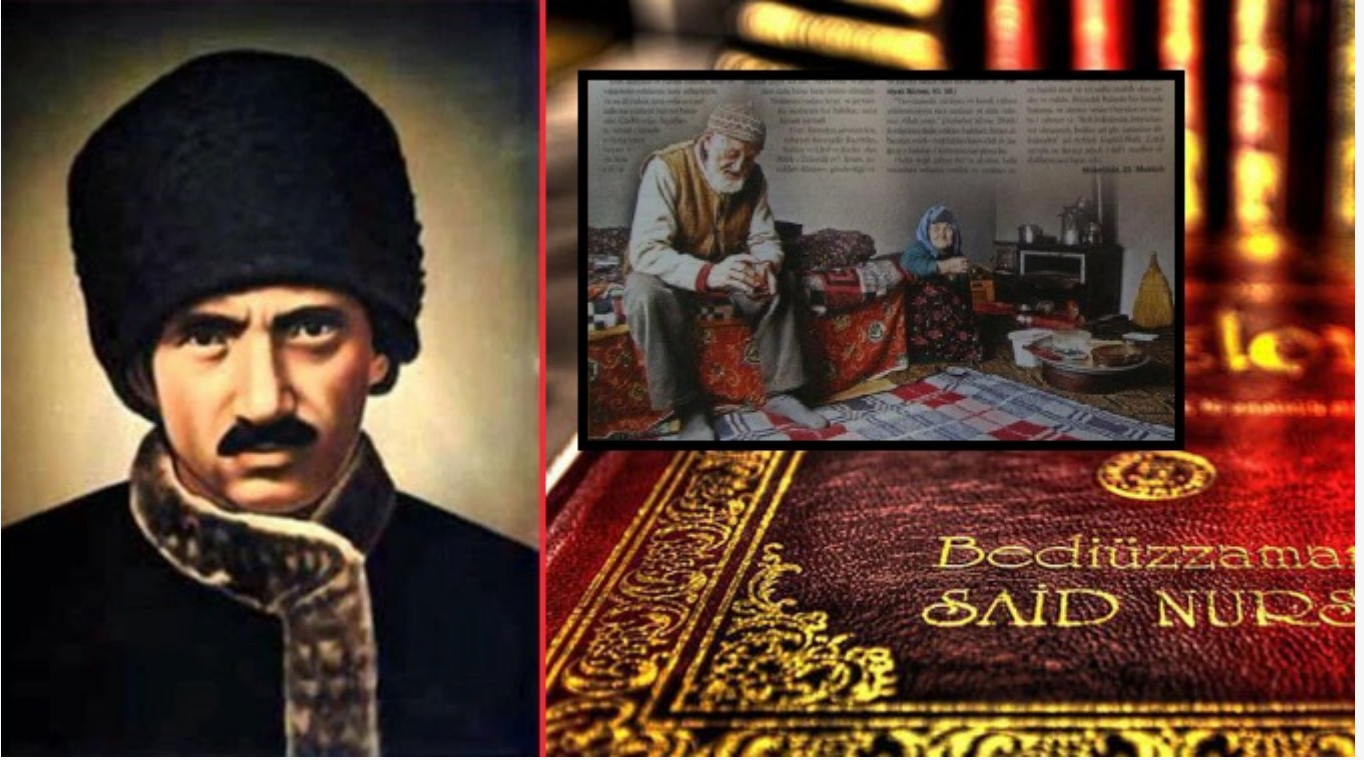

Bediüzzaman'a göre; dünyada hürmeti en çok hak edenler kimlerdir?

“Anne ve babadan biri veya her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına erişecek olursa, onlara sakın ‘Öf’ bile deme, onları azarlama; onlara güzel söz söyle. Onlara merhamet ve tevazu kanadını ger ve de ki: ‘Ey Rabbim, nasıl onlar beni küçükken besleyip büyüttülse, Sen de onlara öylece merhamet buyur.’ Sizin içinizde olanı Rabbiniz hakkıyla bilir. Eğer siz salih kimseler olursanız, muhakkak ki O, kendisine yönelenler için çok bağışlayıcıdır.” (İsrâ Sûresi, 17/23-25)

Evet, dünyada en yüksek hakikat, peder ve validelerin evlâtlarına karşı şefkatleridir. Ve en âli hukuk dahi, onların o şefkatlerine mukabil hürmet haklarıdır. Çünkü onlar, hayatlarını, kemâl-i lezzetle evlâtlarının hayatı için feda edip sarf ediyorlar. Öyleyse, insaniyeti sukut etmemiş ve canavara inkılâp etmemiş herbir veled, o muhterem, sadık, fedakâr dostlara hâlisâne hürmet ve samimâne hizmet ve rızalarını tahsil ve kalblerini hoşnut etmektir. (Amca ve hâla, peder hükmündedir; teyze ve dayı, ana hükmündedir.)

İşte, o mübarek ihtiyarların vücutlarını istiskal edip ölümlerini arzu etmek ne kadar vicdansızlık ve ne kadar alçaklıktır, bil, ayıl! Evet, hayatını senin hayatına feda edenin zevâl-i hayatını arzu etmek ne kadar çirkin bir zulüm, bir vicdansızlık olduğunu anla!

Ey derd-i maişetle müptelâ olan insan! Bil ki, senin hanendeki bereket direği ve rahmet vesilesi ve musîbet dâfiası, hanendeki o istiskal ettiğin ihtiyar veya kör akrabandır. Sakın deme, “Maişetim dardır, idare edemiyorum.” Çünkü onların yüzünden gelen bereket olmasaydı, elbette senin diyk-ı maişetin daha ziyade olacaktı. Bu hakikati benden inan. Bunun çok kat’î delillerini biliyorum; seni de inandırabilirim. Fakat uzun gitmemek için kısa kesiyorum; şu sözüme kanaat et. Kasem ederim, şu hakikat gayet kat’îdir. Hattâ nefis ve şeytanım dahi buna karşı teslim olmuşlar. Nefsimin inadını kıran ve şeytanımı susturan bir hakikat, sana kanaat vermeli.

Evet, kâinatın şهادetiyle, nihayet derecede Rahmân, Rahîm ve Lâtif ve Kerîm olan Hâlık-ı Zülcelâli ve'l-İkram, çocukları dünyaya gönderdiği vakit, arkalarından rızıklarını gayet lâtif bir sûrette gönderip ve memeler musluğundan ağızlarına akıttığı gibi, çocuk hükmüne gelen ve çocuklardan daha ziyade merhamete lâayık ve şefkate muhtaç olan ihtiyarların rızıklarını dahi, bereket sûretinde gönderir. Onların işelerini, tamahkâr ve bahîl insanlara yükletmez.

“Şüphesiz ki rızık veren, mutlak kudret ve kuvvet sahibi olan ancak Allah’tır.” (Zâriyat Sûresi, 51: 58.)

“Yeryüzünde yürüyen ve kendi rızkını yüklenemeyen nice canlının ve sizin rızkınızı Allah verir.” (Ankebut Sûresi, 29:60.) âyetlerinin ifade ettikleri hakikati, bütün zîhayatın envâ-ı mahlûkları lisan-ı hâl ile bağırıp o hakikat-i kerîmâneyi söylüyorlar.

Hattâ değil yalnız ihtiyar akraba, belki insanlara arkadaş verilen ve rızıkları insanların rızıkları içinde gönderilen kedi gibi bazı mahlûkların rızıkları dahi bereket suretinde geliyor. Bunu teyid eden ve kendim gördüğüm bir misal: Benim yakın dostlarım bilirler ki, iki üç sene evvel hergün yarım ekmek—o köyün ekmeği küçüktü—muayyen bir tayınım vardı ki, çok defa bana kâfi gelmiyordu. Sonra dört kedi bana misafir geldiler. O aynı tayınım hem bana, hem onlara kâfi geldi. Çok kere de fazla kalırdı.

İşte şu hâl o derece tekerrür edip bana kanaat verdi ki, ben kedilerin bereketinden istifade ediyordum. Kat’î bir surette ilân ediyorum, onlar bana bâr değil. Hem onlar benden değil, ben onlardan minnet alırdım.

Ey insan! Madem canavar suretinde bir hayvan, insanların hanesine misafir geldiği vakit berekete medar oluyor. Öyleyse, mahlûkatın en mükerremi olan insan; ve insanların en mükemmeli olan ehl-i iman; ve ehl-i imanın en ziyade hürmet ve merhamete şâyân aceze, alîl ihtiyareler; ve alîl ihtiyarların içinde şefkat ve hizmet ve muhabbete en ziyade lâıyk ve müstehak bulunan akrabalar; ve akrabaların içinde dahi en hakikî dost ve en sadık muhib olan peder ve valide, ihtiyarlık hâlinde bir hanede bulunsa, ne derece vesile-i bereket ve vasıta-i rahmet ve “Belî bükülmüş ihtiyarlarınız olmasaydı, belâlar sel gibi üstünüze dökülecekti” (el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2:163) sırrıyla ne derece sebab-i def-i musîbet olduklarını sen kıyas eyle.

Mektûbât, 21. Mektub